

Ese de două ori în septemana: Jol-a și Dominee; era cândva pe pretinde importanta materilor, va căi de trei sau de patru ori în septemana.

Pretinlu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romani'a și strainetate:	
pe anu întregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditiunea: cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru aneele si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiri se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Incependu-se semestrulu alu II cu 1 iuliu v., se deschide prenumeratiune noua.

Conditiiunile de prenumeratiune sunt:

Pentru Austria pre unu anu	8 fl.
" " " diumetate de anu	4 fl.
" " " patrariu	2 fl.
Pentru Romani'a și strainetate pre unu anu	12 fl. (sau 2 #)
Pentru Romani'a și strainetate pre diumetate de anu	6 fl. (sau 1 #).

Redactiunea.

Pesta, 26 iuliu 1869 n.

Spaniolii abié si-au croitu o constitutiune, pre candu partitele lor se si misca a o combate cu multimea. Sunt multe partite, căci pomulu discordiei a roditu acolo de mai multe secle.

Intre partitele ce o combatu, sunt mai insemnate; carlistii și republicanii. Carlistii se organizéza in bande mici, pe cari succése guvernului pana acum a le imprascia la tôte ocaziunile. Republicanii anca erau se se fórme ici colé in bande, dar primira dogeniri de la capii partitei lor, cari nu vor se combata constitutiunea cu arm'a, ci cu progresulu si cu cuventulu.

Pana acum'a guvernulu se sustiene bine; putienu i pasa de armele carlistilor, era pe republicanii ii stima căci ii vede că se inmultiescu.

In privinti'a conciliului ecumenicu este aneuoia de constatatu ca diplomatia européna, sau Pap'a, si-a aprinsu paia in capu? Din partea papala se desbate cestiunea că ore nu s'ar cuveni a face locu in conciliu si pentru reprezentantii diplomatici ai poterilor catolice? Inse pana acum nu li s'a facutu neci locu, neci intrebare că primí-vor invitatiunea a se infatiasa? si cum se intrebe S. S. Pap'a daca nu e securu despre unu respunsu afirmativu? s'ar pré pacali principulu nefalibilitatei.

Diplomatia, carea anca si-aroga unu

picu de nefalibilitate desi nu completa, se întorce in jurulu cestiunei ca matia pre langa laptele ferbinte. De o parte nu indrasnesce se cera de la Pap'a intrare in conciliu, ca sen li fie marturia de se vor prochiama nisce principie de netolerantia, ca prin silabulu de mai antiertiu, de alta parte n'ar vre totusi se lipsesca din conciliu căci fora dens'a — asié-i spune o ideia ficsa si aroganti'a — nu se póte intempla nemica bunu in vietia poporaloru. Cu catu e mai micu diplomatulu, cu atat'a e mai arogantu. Deci nu e mirare daca tocm'a diplomatia Bavariei s'a insarcinatu a scirici pre la cele lalte curti europene: carea se li fie procedura comuna fatia cu conciliulu? Respectivii n'au potutu dá anca neci unu respunsu lamuritu, fiindu că si insisi sunt in confusiune.

Mustafa Fazil Pasia, capulu partitei liberali din Turcia, a intratu in ministeriulu Maestatei Sale turcesci. Avemu se ne acceptamu la reforme mari in Turcia, unde si pana acum sunt — ce nu se póte nega — institutiuni frumose pentru natiunalitati, in catu ni le-am dorí si noa.

Intrarea lui Mustafa in ministeriu, are si alta insemnate: Elu e fratele lui Ismail Pasia viceregelu din Egiptu. Tronulu Egiptu se venia pururea celui mai betranu membru alu familie. Ismail, pentru ca se despoia de acestu dreptu pe fratele seu mai teneru Mustafa, a îndemnatu pre Sultanulu de a schimbatu rondulu in primogenitura. Intru intielesulu primogenituri, dupa Ismail ar urma copilulu seu, apoi copilulu acestuia etc. adeca pururea primu genitulu (nascutulu) si asié neci odata n'ar veni rondulu la Mustafa si la copii lui.

Sultanulu era maniosu a supra lui Mustafa, candu s'a invoitu a-lu despoia. Acum'a inse e maniosu pre Ismail, de candu cu caus'a invitatiuniloru la deschiderea canalulu de Suez, despre carea am pomenitu.

De aci provinu acele faime multe că Sultanulu ar ave de cugetu a desface primogenitura ca se-i redea lui Mustafa drepturile ce-i competu si acést'a toto-

data se fie de pedepsa lui Ismail. Tote aceste faime, pornite de la Constantinopole, gasescu resunetu intr'altele ce ni spunu că Ismail incheia imprumute, inarméza, ca in casu de lipsa se-si póta apera pusetiunea seu se elupte nedependinti'a Egiptului. Se ni insemnamu că aceste sunt pana acum'a numai — faime, dar de unde nu e focu, nu ese fum.

Se-i damu causei nostre natiunali si colorea economica ce i se cuvine.

I. Sunt cateva septemani, de candu doue evineminte mari economice fecera prin tiéra multa sfara. Cercustanti'a, că pre atunci diurnalulu ni se impedeca, nu ni-a datu mana se luamu notitia despre ele. Respondiendu detorintiei nostre acum, totodata le vom desbate amendoue cu de a menuntulu.

Unu evinémentu: Tendinti'a unor unguri de-a dobandi simpatia si bunavointia Franciei, prin cateva favoruri ce guvernulu ungurescu le-ar acorda comerciului si industriei franciloru. Acestu planu ungurescu este asié: Infintiandu in Pesta o societate unguresca pentru importarea manufacturiloru francesci, guvernulu ung. se-i dee societatei acelu privilegiu ca, de la manufacturile ce le importa societatea, se nu se raspunda la graniti'a tierii neci o vama in partea statulu, ci aducendu-le societatea aici in depositulu ei din Pesta, vam'a se se plateasca numai atunci candu se vendu din bolta.

Daca acésta societate este acum si constituita gat'a? anca n'avuramu timpu si ocaziune a ne informa.

La tóta intemplantia, importantia acestei tendintie ne silesce se ne intrebanu: care este intielesulu unei asemenea societati?

In ordinea prima este, fora indoiéla, unu favoru pentru industria francesca, căci industriariulu francu nu va mai fi constrinsu se plateasca la graniti'a vam'a in bani gat'a, pentru nisce articule despre cari nu e securu că ore le va poté vinde aici, ca se scota bani din ele, seu nu?

Pentru acestu favoru, Franci'a póte se arete unguriloru unu picu de recunoscintia. Diseramu in adinsu unu picu, căci o singura societate nu póte influentia industria intréga a unei natiuni mari, e mai că numai o lingura de apa intr'o mare.

Preste acést'a, se nu perdemu din vedere că societatea pomenita se baséza pe unu privilegiu. Inse in economia, casi pre aiuria, privilegiile sunt forte daunose, si numai unu singuru privilegiu este scusabilu, ma forte dreptu, intielegemu privilegiulu (patent'a) pentru inventiuni (descoperiri). Societatea, de care ni-e vorba, n'are veri o inventiune in partea sa. Apartiene dar privilegiiloru comune, cari producu urmari rele. Aceste urmari se vor senti si in Franci'a si la noi:

In Franci'a, societatea si-va alege dupa placu dintre industriari pre aceia, cu cari va voi se incheie legaminte. Industriariulu va fi constrinsu se primisca conditiunile de tergu ce i le va impune societatea, căci nu e concurentia, căci nu e de catu o singura societate privilegiata si prin urmare n'are bietulu in catro suci. Dar, repetimu: franculu e desdaunatu, celu putienu la aparintia, pentru acésta mica dosa de despotismu din partea societatei.

La noi, relele urmari au se fie mai mari, mai espese, si prin urmare mai usioru de constatatu.

In ordinea prima vor suferi industriarii cu totii, căci nu vor poté sustiene concurentia cu o societate ajutata de privilegiu, adeca ori nu vor ave cercare, ori vor trebuí se-si scada pretiulu munceloru.

In ordinea a dou'a, suferimu desclinitu noi romanii. Noi liferamu industriariloru din tiéra materiale brute de cari au lipsa pentru manufacturile lor: duhariloru si caltiunariloru, romanii li dau pei de vite; pelariiloru si panurariloru totu romanii mai vertosu li vendu lana scl. Se intielege dar că atunci, candu industriarii nu vor mai poté vinde manufacturile lor in pretiulu de pana acum'a, densii la rondulu lor neci noa nu ni vor

Foisióra.

Cuventarea lui Emilia Castelar,

rostita pentru republica in sediinta de la 20 maiu a. c. tienuta de curt le legelative ale Spaniei.

(Incheiare.)

Asiu mai precepe se alegeti monarchi'a, deca s'ar areta escelinti'a mare fisica, morala seu intelectuala a cutarei persone seu familie ce ar sierbi de motivu splicatoriu la alegerea DVóstra. Inse n'ati observatu unu fenomenu mare istoricu si totodata mare socialu? N'ati observatu că peru barbatii cei mari? seclulu acést'a, seclulu vaporelui si alu telegrafulu, ore s'ar poté se-lu numiti cu numele cutarui barbatu mare? Nu, spre noroculu nostru astadi nu mai esistu barbati mari, pentru că intregulu genu omenescu a crescutu mare la statura. Si apoi, Domnii mei! candu domnesce unu singuru omu peste societate, una parte a vietiei lui e glorioasa, cea lalta nenorocosa; antai'a parte sunt teneretiele, a dou'a betranetiele. Aduceti-ve a minte de Carolu V., Filipu II. si Napoleone.

Dar neci nu cunoscu unu principiu mai smintitu, de catu acel'a de a dá societatea in pred'a fatalismulu ereditatei. Acést'a e priaminte o teoria indica, contra carea se in-

drepta intregulu miscamentu modernu, e teori'a ce s'a stersu prin sangele versatu pe muntele Calvariei — teori'a casteloru. Nu s'ar fi unitu cu noi Portugali'a deca nu moria principiele Dom Miguel? Déca Alfons VI. nu dedea acelu regatu ca zestre ficeei sale; deca Filipu II. nu ajungea atatu de tardiu la moscenire, n'ar fi devenitu adeveru uniunea ibérica? Si noi insine, ce sorte aveamu de nu se insura Ferdinandu VII. seu daca in locu de feta avea fecioru? Si totusi voiti se espuneti societatea moderna tuturor capricieloru moscenirii? Oh, Domniloru, ce grea si adenca confusiune de concepte! Inca asiu mai intielege o, deca am ave celu putienu unu candidat, si acum ajungu la intrebarea principala, la intrebarea candidaturi.

In momentulu, candu DVóstre, proclamatii monarchi'a, goniti partia revolutiunaria, partia republicana, o goniti afora de lege; republicanii vor fi inicii fii desmosceniti ai revolutiunii din septembrie.

Nu voiu intrá in desbaterea cestiuniloru personali, nu voiu se amintescu meritele republicaniloru, in decursii 15 ani din urma, pe cont'a celor lalte partite; inse priviti la aceste scaune; aici veti afla deputati cari au fostu in Fernando Po, cari in anii din urma ai regimulu lui Gonzalez Bravo au implutu temntiele criminali; deputati ce antaiu au avutu curagiulu cu ajutoriulu foiloru publice a arunca

sementi'a ideiloru republicanu in tiéra, a cere cu voce nalta libertatea invetiamentulu; barbati ce-i poteati vedé in timpii vitregi in emigratiune, si neci candu nainte usieloru DVóstre. Ce faceti acum din acésta partia? Devinsii (reactiunea) vor dice: „Daca avei intru atat'a lipsa de monarchia, in catu la prim'a adunare, urmandu esemplulu nostru, alungati pe republicanii de sub scutul legii, cum feceramu noi cu democratii, atunci si politic'a nostra a fostu drepta si oportuna.“ Faceti dara, cu Ddiu, ceea ce nu poteti intretrasa, inse de chiarati-ve in privinti'a acést'a ca se potemu si noi aduce decisiune despre portarea nostra, carea, se intielege, va depinde de la ce'a a DVóstra. Domniloru, cate monarchii trebuie se le luati in consideratiune?!

Idei'a de o uniune a Spaniei cu Portugali'a prin inciativ'a monarchiei portugale, a fostu, la tóta intemplantia, glorioasa, căci traimu intr'unu timpu revolutiunariu unicu in felulu seu; de candu ajunge Napoleone pe tronulu Franciei, se facu revolutiuni de sus in jos, si de era aici cu potintia form'a acést'a, compusetiunea acést'a conservativa progresistica avea si form'a unei compusetiuni mari diplomatice, noi inse, remanendu totu republicanii, am fi facutu opusetiune monarchiei portugale. Precepu că Francii dupa espeditiunea in Egiptu alui Napoleone, că insisi Italianii se predara lui Victoru Emanuilu dupa nenorocirea

tatalui seu si dupa invingerea de la Solferino, dar nu pricepu cum poteti DVóstre infintia monarchia fora de monarcu, cum poteti face adoratiunea fora se aveti deitate.

Portugali'a inse, doresece uniunea cu Spania numai in forma republicana. Cetiti diarile ei, nainte de tôte „Diario de comercio“ din 16 l. c.

Déca regele din Portugali'a pricepea situatiunea, s'ar fi pusu in capulu miscamentulu, in locu d'a areta semne de simpatia regimulu reactionariu de mai nainte, semne ce Voa vi le-a denegatu. Mai tardiu regele din Portugali'a nu voia uniunea, căci Portugali'a o doriau numai in forma republicana si nu voiau o uniune personala. Adeveru e la tóta intemplantia că republicele atragu, pe candu monarchiele resping. Ce truda si dá Austri'a, ca monarchia federativa, ca se sustiena uniunea poporaloru ce sunt unite de sute de ani! Cum e de totu altcum in Elveti'a! Tessinulu apartiene la Italia si nu voesce se fie italianu, Neufchatel apartiene la Germani'a si nu voesce se fie germanu, Waadt si Genevra apartienu la Franci'a vorbescu francesce si totusi nu voescu se fie francesci. Nu Vi poteti inchipui, Domniloru, ce-ati castigatu in Portugali'a de candu ati votatu libertatea cultulu. Acolo se dice: „Spani'a face progresu mai mare de catu noi; vedeti ce mare esemplu ni dau noa Spaniolii!“ Vorbiau ore mai nainte asié, candu

